

Πανεπιστήμιο
Κύπρου

ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

ΟΙ ΝΕΚΡΟΠΟΛΕΙΣ ΤΗΣ ΑΜΑΘΟΥΝΤΑΣ

**ΤΑΦΙΚΗ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΩΙΜΗ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ
ΣΙΔΗΡΟΥ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΥΣΤΕΡΗ ΡΩΜΑΪΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ**

ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΣΤΕΦΑΝΗ

2021

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Αντικείμενο της παρούσας διδακτορικής έρευνας είναι η ανάλυση της ταφικής τοπογραφίας και των ταφικών τύπων στη της αρχαίας Αμαθούντας καθ' όλη τη διάρκεια κατοίκησης της στην αρχαιότητα: από την Πρώιμη Εποχή του Σιδήρου, στις αρχές της 1^η χιλιετίας π.Χ., μέχρι και την Ύστερη Ρωμαϊκή Περίοδο.

Οι τρεις νεκροπόλεις της Αμαθούντας (δυτική, βόρεια και ανατολική), που αναπτύχθηκαν στους χαμηλούς και παρακειμένους προς την ακτή και την ακρόπολη λόφους αποτελούν το γεωγραφικό πλαίσιο της εργασίας. Ο μεγάλος όγκος δεδομένων που προέκυψε από τη βιβλιογραφική ανασκόπηση και τη μελέτη και αποδελτίωση του αδημοσίευτου αρχαιακού και αρχαιολογικού υλικού, καταχωρήθηκε σε μια βάση δεδομένων η οποία αποτελεί το κύριο εργαλείο ανάλυσης και σύνθεσης της παρούσας εργασίας.

Πριν από την πραγμάτευση της ταφικής τοπογραφίας επιχειρείται η ιστορική αναδρομή της αρχαιολογικής έρευνας στις τρεις νεκροπόλεις, και παρουσιάζονται οι στόχοι και η μέθοδος διερεύνησης των τάφων από τις ξένες αποστολές και το Τμήμα Αρχαιοτήτων Κύπρου μέχρι και σήμερα. Στο πλαίσιο προσέγγισης της ευρύτερης τοπογραφίας της θέσης παρουσιάζονται, επίσης, τα ορατά, μη ταφικά, μνημεία της Αμαθούντας, τα οποία έφεραν στο φως οι πολυετείς αρχαιολογικές έρευνες στην περιοχή. ,

Η ανάλυση της ταφικής τοπογραφίας εστιάζει στην χωρική οργάνωση και ανάπτυξη των τριών νεκροπόλεων διαχρονικά, από την εμφάνιση των πρώτων τάφων στις αρχές της ΚΓ περιόδου μέχρι και την εγκατάλειψή τους στην Ύστερη Ρωμαϊκή περίοδο. Ο τρόπος οργάνωσης και ανάπτυξης κάθε νεκρόπολης εξετάζεται ξεχωριστά ανά περίοδο και, τέλος, παρουσιάζονται συνθετικά και διαχρονικά όλα τα δεδομένα των νεκροπόλεων με σκοπό τη συνολική θεώρηση της ταφικής τοπογραφίας.

Η μελέτη και ανάλυση των ανασκαφικών δεδομένων από τις τρεις νεκροπόλεις επέτρεψε την τυπολογική ταξινόμηση των τάφων, καθώς και την εξέτασή του κάθε τύπου σε χωρικό και χρονικό πλαίσιο. Η εμφάνιση συγκεκριμένων ταφικών τύπων στις νεκροπόλεις της Αμαθούντας και η υιοθέτησή τους για μια περιορισμένη ή ευρεία χρονική διάρκεια, παρουσιάζεται συγκριτικά με αντίστοιχα δεδομένα από άλλες θέσεις του νησιού.

Οι ταφικές πρακτικές και τα ταφικά έθιμα αποτελούν επίσης ένα αναπόσπαστο τμήμα της μελέτης των ταφικών μνημείων, καθώς διαδραμάτιζαν σημαντικό ρόλο στην επιλογή των ταφικών τύπων, επηρεάζοντας την εξέλιξη της ταφικής τοπογραφίας. Μέσα από τα διαθέσιμα ανασκαφικά και δημοσιευμένα δεδομένα επιχειρείται η ανασύνθεση της ταφικής διαδικασίας και η καταγραφή των ταφικών εθίμων που πραγματοποιούνταν στην Αμαθούντα.

Τέλος, μέσα από τη σύνθεση των δεδομένων της ταφικής τοπογραφίας και τυπολογίας επιχειρείται η εκπόρευση συμπερασμάτων που αφορούν τις πρώιμες κυρίως φάσεις της ιστορίας της Αμαθούντας. Λαμβάνοντας υπόψη τη χωροθέτηση, την αρχιτεκτονική και το πλούσιο υλικό των πρώτων τάφων, καθώς και την εξέλιξη των κοινοτικών νεκροταφείων στις αρχικές φάσεις της ΚΓ περιόδου, αναζητούνται οι απαντήσεις στα ερωτήματα που αφορούν τις ιδρυτικές ομάδες που εγκαταστάθηκαν στη θέση . Τα αρχικά στάδια ανάπτυξης της αστικής δομής, που οδήγησαν στη δημιουργία της έδρας μιας από τις ανεξάρτητες πολιτείες του νησιού, ανιχνεύονται μέσα από το ταφικό υλικό, την ταφική αρχιτεκτονική και τοπογραφία.